

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. III. Vtrùm simul cum gratiâ infundantur virtutes morales.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO SECUNDA.

Sectariorum contra iustitiam inhaerentem objectiones.

I. **N**OSTRI temporis haeretici dum iustitiam inhaerentem negant, mirum est quot se erroribus implicant: cum enim nihil in sacris Literis crebrius dici videant, quam homines iustos appellati, indeque iustitiam aliquam agnoscere cogantur, aiunt tamen non à iustitiâ aliquâ intrinsicâ hanc eos denominationem accipere, sed à iustitiâ Christi, extrinsecè illis imputatâ. Imò Osiander non à iustitiâ Christi, sed ab ipsâ essentiali iustitiâ Dei homines hanc appellationem fortiri contendit. Quamvis autem ex iis nonnulli iustitiam aliquam animâ inhaerentem agnoscere tandem sint coacti, eam tamen imperfectam adeo esse dixerunt, ut nullus per eam iustus aut esse aut dici possit. Hinc ulterius aiebant, non verè tolli ac deleri peccata, sed tantummodo non imputari, sicque sordes illas omnes, quas aliquando in hac vitâ contraxerunt homines, etiamnum in cælo manere dicebant, tamque foedas & scabiosas illie jam esse animas, ac dum in terrâ peccatis haerent implicati.

Peccata non tolli dicebat, sed segi.

II. Sed hic error apertè cum divinis Literis pugnat, in quibus nihil frequentius, quam Deum homines quos iustificat mundare, & super nivem dealbare, item tollere ac delere peccata. Deinde docet Scriptura potentiorè esse Christi sanguinem ad homines à peccato mundandos, quam fuerit primi parentis peccatum ad eosdem inficiendos, quod tamen verè homines infecit ac maculavit.

III. Clarissimè docent Patres, non tolli, sed tolli peccata.

Hoc ipsum tam clarè testantur Patres, ut fateatur Calvinus eos huic errori planè esse oppositos. Unus pro omnibus loquatur sanctus Augustinus, qui lib. 3. contra duas epistolas Pelag. cap. 3. sic habet: *Baptismus abluat peccata omnia, prorsus omnia, factorum, dictorum, cogitationum, sive originalia, sive addita.* Libro etiam tertio de Symbolo ad Catechum. cap. 20. *Omnia, inquit, prorsus delicta delet sanctum baptisma, & originalia & propria.* Præterea libro contra duas epistolas Pelag. cap. 13. sic habet: *Dicimus baptisma dare omnium indulgentiam peccatorum, & auferre crimina, non radere, &c.* Videatur Bellarminus lib. 5. de statu peccati, cap. 8. ubi plurima in hujus confutationem erroris congerit sanctorum Patrum testimonia: hæc instituto nostro sufficiant.

IV. Obijciunt tamen multa haeretici: primò Christum sæpè vocari nostram iustitiam; ergo sumus iusti per illius iustitiam. Item ad Galatas dicit Apostolus hominem justificari induendo Christum. Tertio vox ipsa justificationis nil sonare videtur intrinsecum, sed extrinsecum, cum opponatur condemnationi, quæ est quid extrinsecum.

V. Ad primum dico Christum etiam vocari nostram sapientiam & tamen non sumus formaliter sapientes per sapientiam Christi, sed per sapientiam nobis intrinsicam: Christus ergo est nostra iustitiâ causaliter, vel physicâ causalitate vel morali, sicut etiam & nostra consolatio. Ad secundum respondetur, justificari nos induendo per imitationem mores Christi: Secundò induendo gratiam, quæ est vestis Christi, seu vestis illa nuptialis, quam nobis meruit Christus: ad quam rem Bellarminus lib. 2. de justificatione, cap. 11. appositè affert verba S. Augustini Sermone 15. de

Christus est nostra iustitiâ causaliter.

Variis modis dicitur Christum induere.

verbis Apostoli, cap. 9. ubi ait metaphoram vestis aptè significare proprietatem gratiæ, quod à Deo tibi sit, ait S. Augustinus, non tua sit, sacerdos tui induant iustitiam, vestis accipitur, non cum capillis tibi nascitur, pecora de suo vestiuntur.

Gratia est vestis Christi.

Ad tertium dico cum Suario lib. 7. de gratiâ, cap. 6. num. 10. etsi vox iustificare subinde in Scripturâ sumatur pro aliquo extrinsecò, sicut in usu forensi, seu pro eodem ac iustum ostendere, ut Luca 10. v. 29. *ille volens iustificare seipsum, & Iſaiæ 5. v. 23. Væ qui iustificatis impium pro muneribus &c.* negari tamen non potest, quin iustificari plerumque in Scripturâ idem sit ac iustum fieri, sic ad Romanos 4. ait Apostolus, *credens in eum qui iustificat impium:* Apoc. ultimo, *Qui iustus est iustificetur adhuc:* quæ & alia huiusmodi intelligi nequeunt pro eodem ac iustum declarare, præsertim in iudicio divino, de quo hic est sermo; Deus enim neminem iustum iudicat, nec declarat nisi qui verè est iustus. Deinde verbum iustificare secundum etymologiam vocis idem est ac iustum facere, sicut calefacere, frigefacere &c. est reddere calidum aut frigidum.

VI.

Quamvis interdum iustificare sit idem in Scripturâ ac iustum declarare, sed tamen usurpatur pro eodem ac iustum facere.

Ex ipsâ vocis etymologia ostenditur iustificare esse iustum facere.

Obijciunt quartò: per peccatum Adami nobis extrinsecum constituimur peccatores, ergo & per iustitiam Christi nobis extrinsecam, iusti. Confirmatur: quia homo potest adoptari in filium & amicum alterius per merum actum illius, homini adoptato extrinsecum, ita ut verè sit peculiari modo amabilis, ergo & in Filium Dei. Ad argumentum responderi potest primò, peccatum originale non esse quid nobis extrinsecum, sed unicuique inest proprium, ut definit Concilium Tridentinum sess. 5. de peccato originali num. 3. Respondetur secundò negando consequentiam, si sermo sit de gratiâ Christi, sicut nec Cain, aut Abel potuit esse gratus, calidus aut frigidus per gratiam, calorem vel frigus Adami, nec nos beati aut sapientes per beatitudinem aut sapientiam Christi. Ad summum autem probat hæc obiectio, ita potuisse Christum constitui caput nostrum morale, ut actiones illius bonæ censerentur etiam moraliter nostræ, sicque per eas sanctificaremur, seu gratiam obtineremus. Ad Confirmationem dico quidquid sit de possibili, de facto tamen ex scripturis habemus alio & perfectiori modo adoptari nos & justificari: illa verò iustificatio est moralis tantum non physica, nec tam perfecta pulchritudo, atque est ea quæ habetur per gratiam habitualem.

VII.

Obijc. Per Acta peccatum sumus peccatores, ergo & per iustitiam Christi: iusti.

Peccatum originale non est quid nobis merè extrinsecum.

Non possunt esse sancti aut sapientes per gratiam aut sapientiam Christi.

SECTIO TERTIA.

Vtrum simul cum gratiâ infundantur virtutes morales.

DICENDUM simul cum gratiâ habituali infundi habitus virtutum per se infusarum, non Theologicarum tantum, sed moralium. Hoc probabiliter suadetur ex Concilio Tridentino sess. 6. cap. 7. ubi ait iustificari hominem per voluntariam susceptionem gratiæ & donorum. Deinde Concilium Viennense definit probabilius esse parvulis infundi gratiam informantem, & virtutes. Ad Colossenses etiam primo v. 11. ait Apostolus, *Crescentes in scientiâ Dei, in omni virtute confortati secundum potentiam claritatis eius.* Quare Innocentius III. cap. *Majores* de baptismo, ait unam fuisse tunc Theologorum sententiam, quod parvulis infunderentur Fides, Charitas, & aliæ virtutes,

I.

Variè ostenditur, unâ cum gratiâ infundi virtutes, tum Theologicas, tum Morales.

virtutes, per quas tamen non potest intelligi sola spes, ut constat.

II. Nihilominus, ut rectè advertit Suarez lib. 6. de Gratiâ, cap. 9. num. 12. & 15. licet hæc opinio multò sit probabilior, & modis loquendi Sancto- rum magis consentanea, non tamen est de Fide, simul cum gratiâ ullam virtutem moralem infundi: et si enim Concilium Tridentinum definiat infundi Fidem, Spem, & Charitatem, de moralibus tamen non adeo clarè loquitur, ut hæc sententia habeatur de Fide; imò nec est in eo gradu certitudinis, ut contraria opinio censeatur temeraria, multò minùs contra Fidem & Scripturam, ut contendit Medina. Quare licet non sit admittenda sententia Scoti, Durandi, & aliorum nonnullorum asserentium non dari hujusmodi virtutes morales per se infusas, imò nec esse possibiles, multò minùs simul cum gratiâ habituali infundi, non tamen meretur censuram.

III. Ratione probatur nostra sententia: sicut enim sunt actus aliqui in substantiâ naturales, qui de Deo auctore naturæ participant, ita nulla est ratio, cur non sint alii, qui sint participationes Dei, ut auctoris supernaturalis; unde cum in Deo sint per identitatem virtutes, etiam morales, erunt similiter possibiles habitus aliqui, ex naturâ suâ ad hos actus in creaturâ rationali eliciendos ordinati, quòd si sint possibiles, nulla est ratio cur unâ cum gratiâ non infundantur, cum per hanc creatura intellectualis statuatur jam in ordine altiori, & fiat peculiari modo particeps supernaturaliter naturæ divinæ, eleveturque ad finem supernaturalem, & consequenter infundi simul cum illâ debent principia proportionata, per quæ possit in omni materiâ conformiter ad hunc finem operari: sicut enim natura postulat facultates intrinsecas, potentias scilicet animæ, quibus possit quis operari in ordine ad finem suum, seu naturalem, ita & gratiâ postulat ad suum finem, nempe supernaturalem: unde & gratiâ à nonnullis hac de causâ vocatur altera naturâ; actus autem qui saltem per se ad hunc finem tendunt, seu meritorii, sunt soli supernaturales. Confirmatur: non videtur siquidem minor necessitas virtutum moralium infusarum respectu suorum actuum, quàm Theologicarum ad actus Theologicos; ergo & providentiæ divinæ, & debitæ ordinationi ad finem supernaturalem magis consentaneum est, ut non minùs virtutes infusæ morales tanquam principia intrinseca horum actuum infundantur, quàm actuum Theologicorum.

Si hujusmodi actus sint possibiles, expedit ut eorum principia simul cum gratiâ infundantur.

Eadem videtur necessitas Virtutum Moralium & Theologicarum.

SECTIO QUARTA.

Solvitur difficultas quædam contra habitus infusos, indeque eorum natura magis declaratur.

I. DICES illa sola virtus est per se infusa, quæ naturæ viribus acquiri non potest, at verò inter virtutes morales, cum versentur merè circa materiam naturalem, nulla est quæ naturæ vires excedat, ergo nulla ex illis est supernaturalis, seu per se infusa. Confirmatur: si enim hæc virtutes infunderentur ab initio justificationis, facilitatem aliquam tribuerent, & vitia contraria excluderent, quod tamen est contra omnem experientiam. R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

tiam, cum videamus homines, postquam gratiam in Sacramento, baptismi exempli gratiâ vel poenitentia, acceperint, æquè pronos esse ad peccata ac antea. Confirmatur secundo: si namque infundantur cum gratiâ, cum illâ similiter amitterentur, cujus tamen contrarium constat experientiâ, si etenim justus quispiam, qui diu se in virtutibus exercuit, in grave aliquod peccatum incidat, per quod gratiam amittat, non propterea perdit virtutes morales, sed æquè promptum se sentit ad actum cujusvis virtutis moralis exercendum, atque ante lapsum.

Virgobis: ergo in habitis acquiruntur, amissa amitterentur facilitate.

Ad argumentum respondetur requiri virtutes per se infusas morales, seu habitus supernaturales, ut sint principia illorum actuum moralium, qui per se ordinant naturam rationalem jam elevatam ad finem supernaturalem, suntque participationes supernaturales naturæ divinæ, sicut actus & habitus naturales virtutum moralium, eam ordinant ad finem naturalem. Ad utramque Confirmationem dico, nil mirum quòd nec horum habituum præsentia nec absentia per experientiam dignoscatur, cum eorum munus non sit, ut dent facile posse, sed simpliciter, sunt enim in ordine supernaturali, sicut potentia in naturali, hæc autem in naturalibus, dant solùm simpliciter posse non facile. Sunt proinde hi habitus infusi merè principia hujusmodi actuum ordinis superioris, sicut potentia inferioris. Unde & post receptam gratiam sentiunt homines, qui antè dediti fuerant desperationi, maximam adhuc propensionem ad desperandum, cum tamen certum sit ex Concilio Tridentino infundi illis habitum supernaturalem spei.

II. Declaratur ad quem finem infundantur virtutes morales.

Hi habitus non dant facile posse, sed simpliciter.

Habitus morales in supernaturalibus sunt sicut potentia in naturalibus.

Licet verò omnis operatio voluntatis liberè elicitâ moralis sit, & hoc sensu omnis actus virtutis ab homine liberè elicitus, actus virtutis moralis dici possit, quo etiam modo actus spei & charitatis, quando liberè eliciuntur, actus morales appellari queunt: virtus tamen moralis propriè dicta, illa tantùm est, quæ non circa Deum immediatè versatur, sed in materiâ solùm creatâ proximè actus suos exercet. Virtutes verò morales ad tria præcipuè capita ex parte voluntatis reducuntur, Justitiam scilicet, Fortitudinem, ac Temperantiam, quibus ex parte intellectûs additur Prudentia, sicque constituuntur quatuor virtutes Cardinales supernaturales, ad quarum tres primas reliquæ morales supernaturales spectant, sicut acquisitæ ad virtutes cardinales naturales.

III. Quid virtutis moralis nomine propriè intelligatur.

Virtutes Morales, in voluntate præcipuè versantur.

Virtutes Cardinales.

Circa objectum formale seu motivum virtutum moralium est difficultas, urrum scilicet supernaturales diversum habeant objectum formale à naturalibus. Inprimis existimo speciale aliquod motivum in illis interdum ingredi, ut cum quis dat eleemosynam, aut aliud opus bonum morale exercet in nomine Christi, in nomine Discipuli &c. aut aliud hujusmodi præstat, ad Deum & vitam æternam spectans. Universim tamen nullam video repugnantiam, ut circa idem objectum, tum materiale tum formale versentur actus tam naturales, quàm supernaturales, ut latè ostensum est suprâ.

IV. Circa idem objectum, tum materiale, tum formale versari possunt actus naturales & supernaturales virtutum moralium.

Simul ergo cum gratiâ & charitate infunduntur habitus supernaturales virtutum moralium, & ea amissâ, amittuntur: si tamen aliquando peccatores fideles opera aliqua supernaturalia moralium virtutum exerceant, quibus se ad gratiam denuo recuperandam disponunt, vel id præstant per auxilium extrinsecum, vel per intrinsecum fluens, vel etiam interdum per habitum spei, si mirum hæc intuitu

V. Per quid peccatores fideles, actus supernaturales virtutum moralium eliciantur.